

**Advies voor aanvullende richtlijnen voor het
milieu-effectrapport Zandmaas/Maasroute:
Baggerspeciedepots**

5 november 1996

commissie voor de milieu-effectrapportage

De Minister van Verkeer en Waterstaat
DG Rijkswaterstaat, hoofddirectie van
de Waterstaat
Postbus 20906
2500 EX DEN HAAG

uw kenmerk
AW 223931

uw brief
d.d. 23 augustus 1996

ons kenmerk
U721-96/Vn/mh/733-217

onderwerp
Advies voor aanvullende richtlijnen Bag-
gerspeciedepots Zandmaas/Maasroute

doorkiesnr.
(030) 234 76 50

Utrecht,
5 november 1996

Met bovengenoemde brief stelde u, als coördinerend bevoegd gezag, de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor aanvullende richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de mogelijke baggerspeciedepots van het Zandmaas/Maasroute-project. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

ir. P. van Duursen,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Baggerspeciedepots Zandmaas/Maasroute

In afschrift aan: De Minister van VROM
De Minister van Economische Zaken
Gedeputeerde Staten van Limburg
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Gedeputeerde Staten van Gelderland
Zuiveringschap Limburg

Advies voor aanvullende richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Zandmaas/Maasroute: Baggerspeciedepots

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
mogelijke locaties voor de inrichting van baggerspeciedepots in het Zandmaas/Maasroute
project, door Rijkswaterstaat directie Limburg;

uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat (coördinerend bevoegd gezag) door
de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

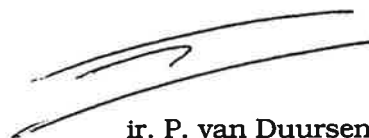
de subwerkgroep m.e.r. Baggerspeciedepots Zandmaas/Maasroute

de secretaris

drs. A.L. Vernooij

de voorzitter

ir. P. van Duursen

Utrecht, 5 november 1996

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
1.1 Algemeen	3
1.2 Aandachtspunten opzet aanvullend advies	3
2. Beoordeling voorselectie van locaties	4
2.1 Toepassing van andere voorselectiemethode	4
2.2 Toepassing van multicriteria-analyse	5
2.3 Heroverweging voorselectie	8
3. Relatie met hoofdactiviteit	8
4. Probleemstelling en randvoorwaarden	9
5. Voorgenomen activiteit en alternatieven	11
5.1 Inperking op inrichtingsniveau van te beschrijven locaties	11
5.2 Locatiealternatieven en afstemming met overkoepelende alternatieven	11
5.3 Voorgenomen activiteit	12
5.3.1 Uitwerking van de visie op functies en te ontwikkelen waarden van depots	12
5.3.2 Gegevens over de te storten specie	13
5.3.3 Voorbereidende werkzaamheden	14
5.3.4 Exploitatie speciedepot	15
5.3.5 Afwerking, beheer en nazorg	15
5.3.6 Relatie met het riviersysteem	16
5.4 Inrichtingsalternatieven	16
5.4.1 Meest milieuvriendelijk alternatief op inrichtingsniveau	17
5.4.2 Nulalternatief	17
6. Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en milieu-effecten	18
6.1 Algemeen	18
6.2 Bodem en water	18
6.3 Landschap, natuur en cultuurhistorie	19
6.4 Lucht	20
6.5 Geluidhinder	20

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

In mei 1996 zijn door de diverse bevoegd-gezagsinstanties de richtlijnen vastgesteld voor de Trajectnota/MER Zandmaas/Maasroute. In de richtlijnen is aangegeven dat aanvullende richtlijnen zullen worden opgesteld ten aanzien van het onderdeel (bagger)speciedepots. Door de initiatiefnemer, de directie Limburg van Rijkswaterstaat, is daartoe een aanvullende startnotitie *Baggerspeciedepots* opgesteld.

In dit aanvullend advies voor richtlijnen vraagt de Commissie in het bijzonder aandacht voor de volgende punten.

Voorselectie van locaties

De Commissie heeft de uitgevoerde voorselectie beoordeeld. Daarbij zijn op een aantal punten belangrijke tekortkomingen gesignaleerd. Mogelijk zijn bij de eerste selectiestap (de uitsluitende fase) locaties afgevalen, die bij andere uitgangspunten weer in beeld zouden komen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan locaties die juist buiten het plangebied zijn gelegen. Verder plaatst de Commissie kanttekeningen bij de wijze waarop een multicriteria-analyse (MCA) is toegepast. De uitkomsten van de MCA zijn gehanteerd als hulpmiddel bij de selectie van een aantal geschikte locaties; de onderlinge rangschikking van de locaties in de MCA is dus niet zonder meer bepalend geweest voor de eindselectie. Bij de uiteindelijke selectie hebben ook andere overwegingen, zoals ruimtelijke spreiding, een rol gespeeld. Vanwege dit gegeven, alsmede vanwege het feit dat een ruime selectie van 7 locaties is gemaakt, acht de Commissie de tekortkomingen in de uitgevoerde MCA niet onoverkomelijk voor de uiteindelijke keuze van een locatie voor een baggerspeciedepot.

In de startnotitie genoemde locaties, mogelijk alsnog aangevuld met één of meer kansrijke locaties, bieden naar het oordeel van de Commissie voldoende perspectief op een milieuhygiënisch verantwoorde en landschappelijk en ecologisch nuttige berging van de specie. De Commissie adviseert derhalve de geselecteerde locaties als uitgangspunt te nemen voor de verdere planvorming. Op basis van een heroverweging zal blijken of aan deze selectie één of enkele locatie(s) dienen te worden toegevoegd.

Afstemming met hoofdactiviteit

Als algemene richtlijn voor het speciedepot geldt dat de locatiekeuze en de inrichting van het depot zodanig dient te geschieden, dat een goede inhoudelijke samenhang blijft gewaarborgd met het Zandmaas/Maasroute-project. Dit betekent dat per overkoepelend Zandmaas/Maasroute-alternatief zal moeten worden uitgewerkt welke locatie(s) uit milieu-oogpunt het meest geschikt zijn en welke inrichting daarbij uit milieu-oogpunt het meest wenselijk is.

Beide uitersten van de overkoepelende Zandmaas/Maasroute-alternatieven (grofweg gesteld: minimaal versus maximaal aanleggen van geulen in het winterbed) geven sturing aan het uitwerken van locatie-alternatieven voor de baggerspeciedepots. In het MER dient derhalve te worden uitgewerkt:

- welke locaties in aanmerking komen binnen een of meer Zandmaas-alternatieven die ontwikkeling (vernieuwing) van het landschap en natuur als uitgangspunt nemen. In een dergelijke benadering wordt specie waar mogelijk in het project zelf geborgen, bijvoorbeeld in kleischermen of onder moeras-

1. INLEIDING

1.1 Algemeen

In mei 1996 zijn door de diverse bevoegd-gezagsinstanties de richtlijnen vastgesteld voor de Trajectnota/MER Zandmaas/Maasroute. In de richtlijnen is aangegeven dat aanvullende richtlijnen zullen worden opgesteld ten aanzien van het onderdeel baggerspeciedepots. Door de initiatiefnemer, de directie Limburg van Rijkswaterstaat, is daartoe een aanvullende startnotitie *Baggerspeciedepots* opgesteld.

Per brief van 23 augustus 1996 (zie bijlage 1) stelde het coördinerend bevoegd gezag de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid te adviseren over de aanvullende richtlijnen voor de inrichting van bergingslocaties voor verontreinigde baggerspecie. De bekendmaking van de start van de aanvullende m.e.r.-procedure vond plaats in de Staatscourant van 26 augustus 1996 (zie bijlage 2). De aanvullende startnotitie en het achtergrondrapport hebben van 26 augustus tot en met 27 september 1996 ter inzage gelegen.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de aanvullende richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, en opmerkingen. Bijlage 4 geeft een overzicht van deze reacties.

1.2 Aandachtspunten opzet aanvullend advies

De opzet van dit advies onderscheidt zich op enkele punten van de gebruikelijke opzet van richtlijnenadviezen:

- De vastgestelde richtlijnen voor de Trajectnota/MER Zandmaas/Maasroute dienen als uitgangspunt bij het opstellen van dit aanvullend advies. Er is van afgezien om in dit aanvullend advies weer alle relevante passages uit de reeds vastgestelde richtlijnen op te nemen. Het voorliggend advies heeft derhalve een aanvullend karakter.
- Ter voorbereiding van de aanvullende startnotitie is door Rijkswaterstaat directie Limburg een voorselectie gemaakt van locaties voor baggerspecieberg[ing²]. In dit aanvullende advies heeft de Commissie de uitgevoerde voorselectie beoordeeld op basis van de reeds vastgestelde richtlijnen (zie hoofdstuk 2). Daarbij heeft de Commissie tevens (in § 2.3) aangegeven op welke punten in het nog op te stellen MER nadere informatie dient te worden verschaft.

2 Rijkswaterstaat Directie Limburg/Projectbureau Zandmaas: *Voorselectie van locaties voor baggerspecieberg[ing]* Zandmaas/Maasroute. studierapport. [Maastricht], juli 1996.

- De zoekruimte voor depots is beperkt tot de winterbedding van het Zandmaas/Maasroutetraject. Door deze nauwe begrenzing zijn mogelijk enkele kansrijke natte locaties buiten de studie gehouden^{5]}. Het argument^{6]} dat de zoekruimte is beperkt tot het winterbed omdat de specie *bij voorkeur* binnen het projectgebied dient te worden geborgen, sluit locaties buiten het winterbed niet uit. De "financiële, nautische en logistieke voordelen" kunnen mogelijk ook worden behaald door locaties die weliswaar juist buiten het plangebied zijn gelegen, maar die ten opzichte van de belangrijkste herkomstgebieden van baggerslib juist gunstig liggen.
- In tegenstelling tot de provinciale Limburgse baggerspecie-m.e.r. zijn in de voorliggende m.e.r. ook nieuw te graven putten meegenomen in de voorselectie. Niet gemotiveerd is waarom op dit punt wordt afgeweken van de provinciale m.e.r.
- Enkele uitgangspunten met betrekking tot het depotontwerp zijn onvoldoende onderbouwd. Met name de uitgangspunten dat het depot een open verbinding met het water moet hebben en dat het depot wordt opgevuld tot een hoogte van -1 of -5 m stuwpeil zijn niet onderbouwd. De Commissie acht het wenselijk dat een totale opvulling (eventueel zelfs met een tijdelijke overhoogte) niet a priori wordt uitgesloten. De mate van opvulling van een depot zou naar het oordeel van de Commissie mede bepaald dienen te worden door de gewenste ruimtelijke eindsituatie en te vervullen functies.
- Bij de voorselectie zijn in de uitsluitende fase de belangrijke (intensieve) recreatiegebieden uitgesloten als depotlocatie. Op basis van dit criterium zijn 12 van de 77 gebieden als potentiële locatie afgevalen. Informatie over de feitelijke recreatieve betekenis of status van deze 12 gebieden ontbreekt, evenals een nadere definiëring van wat als een belangrijk (intensief) recreatiegebied is beschouwd. Daardoor is de toepassing van dit selectiecriterium niet inzichtelijk en niet navolgbaar.
Daarnaast is niet onderbouwd waarom *belangrijk recreatiegebied* als gebiedsfunctie wel is uitgesloten, maar bijvoorbeeld *belangrijk landbouwgebied* niet.^{7]}

2.2 Toepassing van multicriteria-analyse

Met behulp van MCA (multicriteria-analyse) zijn de geselecteerde 28 locaties onderling vergeleken. De wijze waarop in de MCA criteria zijn aangelegd, scores en gewichten zijn toegekend, maatschappelijke preferentieclusters zijn verondersteld, en verbanden (niet) zijn gelegd tussen variabelen, vertoont een aantal belangrijke tekortkomingen. De toelichting op de rangschikkende beoordelingscriteria in bijlage 4 van de voorselectiestudie schiet te kort waar het gaat om een onderbouwing van gemaakte keuzen.

5 Zie ook bijlage 4, inspraakreacties nrs. 10 en 32.

6 Zie nota Voorselectie, pagina 10.

7 Zie ook bijlage 4, inspraakreacties nrs. 4, 9, 10, 29 en 30 waarin wordt gewezen op de belangrijke landbouwkundige waarde van de droge locaties.

van een geomorfologisch fenomeen als hier aangeduid goeddeels verloren gaat als het hogere terrein waarvan het de begrenzing vormt zelf verloren gaat.

- De LNC-waarden zijn gemeten via de parameter 'aantasting':
 - de scoremogelijkheden voor de L- en C-waarden zijn beperkt tot twee: ja of nee. Op deze wijze is onvoldoende onderscheid bereikt naar de feitelijke verschillen in waarde tussen de locaties en is te weinig onderscheid mogelijk in waardeverlies en nog resterende waarde.
 - het verlies aan N-waarde is uitgedrukt als % verlies aan natuurgebied. Hiermee is geen inzicht verschaft in feitelijk verlies aan natuurwaarde, noch in het gebied zelf, noch in groter verband (bijvoorbeeld omdat het gebied een ecologische functie vervult voor organismen, waaronder dasen, in aangrenzende gebieden)⁸). Bovendien wordt op het N-criterium in geen van de locaties gescoord, waardoor N-waarden dus feitelijk geen rol hebben gespeeld in de MCA.
- In het Beleidsstandpunt Verwijdering Baggerspecie zijn ten behoeve van de inherente veiligheid richtlijnen opgenomen voor lokale omstandigheden, te weten:
 - aanwezigheid van een slecht doorlatende laag van ten minste enkele meters dik;
 - gering verticaal stijghoogteverschil;
 - eerste watervoerend pakket van geringe dikte en geringe stroomsnelheid.Aan deze criteria zijn inderdaad de locaties getoetst. In hoeverre de toetsing juist is uitgevoerd is niet te controleren op basis van de voorhanden zijnde informatie in de voorselectie.
- De toegekende scores lijken fouten te bevatten, bijvoorbeeld op het punt van aantallen gebouwen binnen bepaalde afstanden⁹). Evenmin wordt aandacht besteed aan onzekerheden in de scores en de verschillen in opvatting over toe te kennen scores vanuit verschillende optieken.

De Commissie concludeert dat de uitkomst van de MCA slechts met de nodige terughoudendheid kan worden gehanteerd als een hulpmiddel bij een selectie van locaties. De nadruk dient te liggen op het gebruik van MCA als *discussie-instrument*.¹⁰

Bij de uiteindelijke selectie hebben ook andere overwegingen (zie nota voorselectie pagina 27), zoals ruimtelijke spreiding, een rol gespeeld. Vanwege dit gegeven, alsmede vanwege het feit dat een ruime selectie van 7 locaties is gemaakt, acht de Commissie de tekortkomingen in de uitgevoerde MCA niet onoverkomelijk. In de startnotitie genoemde locaties, mogelijk alsnog aangevuld met één of meer kansrijke locaties, bieden naar het oordeel van de Commissie voldoende perspectief op een milieuhygiënisch verantwoorde en landschappelijk en ecologisch nuttige berging van de specie.

8 Zie ook bijlage 4, inspraakreacties nrs. 4, 15, 18, 19, 30, 35, 42 en 53.

9 Zie ook bijlage 4, inspraakreacties nrs. 4 en 23.

10 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie nr. 35.

4.

PROBLEEMSTELLING EN RANDVOORWAARDEN

Onderscheid baggerspecie en weerspecie

In het MER dient de noodzaak van de aanleg van een afzonderlijk speciedepot voor het Zandmaas/Maasroute nader te worden onderbouwd. Daarbij dient cijfermatig te worden aangegeven welke doublure er bestaat in de te verwerken aanbodstromen van de voorgenomen 'Limburgse' depotcapaciteit ^{12]}.

In de startnotitie wordt onder de term baggerspecie begrepen, zowel de natte specie die bij de uitdieping uit het zomerbed van de Maas wordt gebaggerd (verder te noemen *baggerspecie*), als in den droge ontgraven specie die vrijkomt bij de aanleg van hoogwatergeulen en/of nevengeulen (verder te noemen *weerspecie*). Deze droge (water-)bodem is derhalve geen echte baggerspecie, wel is de baggerspecienormering in verontreinigingsklassen hierop van toepassing. De hoeveelheid weerspecie die moet worden geborgen is afhankelijk van het in het kader van het Zandmaas/Maasroute te kiezen alternatief.

De te bergen specie betreft dus twee in fysisch en chemisch opzicht afwijkende verontreinigde grondstromen ('echte' baggerspecie en weerspecie). In het MER moet nader worden onderzocht in hoeverre voor beide stromen aparte depots/-compartimenten kunnen of moeten worden ingericht. Daarbij speelt bijvoorbeeld de veel snellere consolidatie van weerspecie een rol, alsmede de dichtheidsstroming bij berging van beide stromen in één depot.

Denkbaar is dat de specie waarvan het zinkgehalte de thans geldende interventiewaarde overschrijdt op termijn wel reinigbaar en/of toepasbaar is. Gegeven de lange looptijd van het project zou dit kunnen betekenen dat uiteindelijk minder weerspecie hoeft te worden geborgen.

In het licht van recente beleidsprincipes over bodemsanering zoals actief waterbodembeheer, dient te worden beoordeeld in hoeverre weerspecie van klasse III en IV binnen het projectgebied voor bepaalde functies kan worden hergebruikt^{13]}. Het omgaan met verontreinigde specie dient ook te worden beoordeeld op basis van effect en niet alleen op basis van normoverschrijding^{14]}. Dit principe kan worden gehanteerd ter nadere onderbouwing van aanbodsvarianten per Zandmaas-alternatief.

Mogelijkheden uitruil

In diverse betrokken provincies lopen procedures om nieuwe stortcapaciteit voor baggerspecie te realiseren. In het MER dient te worden aangegeven wat de mogelijkheden zijn tot vormen van uitruil tussen verschillende locaties. Relevante aspecten zijn in ieder geval de mogelijkheden tot fasering, de minimali-

12 De Commissie heeft begrepen dat in de capaciteitsraming voor de Limburgse baggerspecielocatie Molengreend rekening is gehouden met circa 800.000 m³ baggerspecie uit het Zandmaas/Maasroute-gebied (uit het Julianakanaal en het Lateraalkanaal). Uitgaande van een hoeveelheid te bergen 'echte' baggerspecie van 1.000.000 m³ resteert dan slechts 200.000 m³, een hoeveelheid die bij nadere ontwikkeling van depotalternatieven misschien volledig in de Molengreend kan worden geborgen. Daarnaast komen mogelijk in andere provincies binnen de planperiode nieuwe depotlocaties (Kaliwaal, Oosterhoutsche Waarden, Ketelmeer en Hollands Diep) beschikbaar.

13 Zie bijvoorbeeld het artikel: T. Bakker & C. v.d. Guchte, Toekomst voor actief waterbodembeheer; passies en potenties. In: Bodem 1995 nr. 4, pp.165-167.

14 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie nr. 17.

5. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

5.1 Inperking op inrichtingsniveau van te beschrijven locaties

In de startnotitie staat beschreven dat alle geselecteerde locaties tot op het inrichtingsniveau zullen worden uitgewerkt in de Trajectnota/MER. In dat geval dienen voor alle locaties de in dit hoofdstuk voorgeschreven inrichtingsaspecten (en alternatieven) te worden uitgewerkt. Verder dienen voor alle locaties de bestaande milieutoestand en de milieugevolgen van inrichtingsalternatieven te worden beschreven (zie hoofdstuk 6).

Het is de Commissie gebleken dat de initiatiefnemer thans overweegt om in de Trajectnota/MER alleen een uitwerking op locatieniveau op te nemen. Op basis van de door de bevoegde instanties aan te wijzen voorkeurslocatie voor het baggerdepot in het ontwerp-Tracébesluit, wordt vervolgens voor deze locatie een MER opgesteld waarin de inrichtingsaspecten (voor in ieder geval de Wm- en Wvo-vergunningen) worden beschreven. In dat geval hebben de richtlijnen in § 5.3 en 5.4 uitsluitend betrekking op de geselecteerde locatie.

De Commissie meent dat een dergelijke aanpak de hanteerbaarheid van de m.e.r.-procedure kan bevorderen. De voorgestelde gefaseerde aanpak betekent overigens dat in de Trajectnota/MER kan worden volstaan met een meer globale beschrijving van de voorgenomen activiteit (en de inrichtingsaspecten) per locatie. De beschrijving dient zich dan vooral te richten op aspecten van de voorgenomen activiteit die tussen de locaties verschillen in hun milieugevolgen.

5.2 Locatiealternatieven en afstemming met overkoepelende alternatieven

Integrale aanpak binnen Zandmaas/Maasroute-project

Alternatieven voor speciedepots kunnen zowel op het locatieniveau als op het inrichtingsniveau worden ontwikkeld. Deze alternatieven moeten zoveel mogelijk aansluiten bij de beoogde integrale aanpak van het Zandmaas/Maasroute-project. De overkoepelende Zandmaas/Maasroute-alternatieven kunnen grofweg gesteld variëren van uitsluitend verdieping in het zomerbed (waarbij de huidige landschappelijke kwaliteit van het winterbed zoveel mogelijk wordt gehandhaafd) tot de aanleg van geulen in het winterbed (waarbij mogelijkheden voor natuurontwikkeling het uitgangspunt vormen).

Beide uitersten geven sturing aan het uitwerken van locatievarianten voor de baggerspeciedepots. In het MER dient derhalve te worden uitgewerkt:

- welke locaties in aanmerking komen binnen een of meer Zandmaas-alternatieven die ontwikkeling (vernieuwing) van het landschap en natuur als uitgangspunt nemen. In een dergelijke benadering wordt specie waar mogelijk in het project zelf geborgen, bijvoorbeeld in kleischermen of onder moerassen en meestromende nevengeulen, al dan niet in depots. Mogelijk kan hierdoor een groot deel van de weerspecie worden verwerkt.
- welke locaties in aanmerking komen binnen een Zandmaas-alternatief dat zoveel mogelijk is gericht op behoud en herstel van de huidige landschappelijke en natuur-karakteristieken. In deze benadering worden oplossingen ge-

- Zijn er maatregelen aan de verschillende speciedepots te nemen die de beleevingswaarde ervan kunnen verhogen? Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de vormgeving van plaskaden of aan nieuw aan te brengen beplanting. Mogelijk dat de geselecteerde locaties op dit punt verschillende potenties bieden; daarmee vormt dit tevens een aspect voor de vergelijking van alternatieven.^{17]}
- Kunnen de betreffende locaties een belangrijke 'stapsteen' vormen voor kenmerkende soorten (doelsoorten)? De locaties moeten daarbij worden beschouwd als onderdeel van winterbed van de Maas als belangrijke ecologische verbindingszone.
- In hoeverre kan door opstuwing van afstromend grondwater verdrogings schade worden beperkt, dan wel kan bovenstrooms natuurontwikkeling worden geïnduceerd.

De concretisering van de gewenste inrichting van het depot na opvulling geeft sturing aan het ontwikkelen van inrichtingsalternatieven.

In de startnotitie wordt ervan uitgegaan dat de bovenzijde van het depot uit een afdeklaag zal bestaan waarboven oppervlaktewater staat (startnotitie pagina 36). De Commissie acht dit een te beperkt uitgangspunt. Denkbaar is ook een opvulling van het depot tot (tijdelijk) boven het maaiveld. Door consolidatie kan de specie uiteindelijk tot beneden het maaiveld of beneden de grondwaterspiegel zakken.

5.3.2 Gegevens over de te storten specie

De volgende gegevens zijn van belang:

- de herkomst van de baggerspecie en de weerspecie;
- de hoeveelheden te bergen baggerspecie en weerspecie; betrek hierbij de hoofdstuk 4 gevraagde aanbodscenario's;
- de fysische eigenschappen (dichtheid, korrelverdeling, organisch stofgehalte) en de chemische eigenschappen (zowel macroparameters als microparameters) van de specie. Bij de beschrijving van de kwaliteit van de te bergen specie dient naast de aard van de verontreinigde stoffen en de concentratie van die stoffen vooral ook het mobiliteitsgedrag te worden aangegeven. Dit gedrag is nog meer van belang dan het aangeven van tot welke klasse de te bergen specie behoort;
- de variaties in het aanbod en de samenstelling daarvan, mede in relatie tot de eventuele consequenties hiervan voor de wijze en/of de plaats van storten (compartimentering);
- het consolidatiegedrag (ondermeer consolidatiecoëfficiënten, volumefactor, effecten van gasproductie) en materiaaleigenschappen (poriëngetal, doorlatendheid).

De te storten baggerspecie en weerspecie wordt na ontgraving getransporteerd en voorbereid. De consequenties van deze (voor)bewerking op de te storten hoeveelheden en kwaliteit, uitlooggedrag, consolidatiegedrag en materiaaleigenschappen (doorlatendheid van de specie) alsmede voor de methode van inbren

17 Een voorbeeld: de locatie Koornwaard/Gewande heeft potenties om 's-Hertogenbosch een 'stadsbalkon' te geven dat uitzicht biedt op het natuurontwikkelingsproject Fort Sint Andries.

5.3.4

Exploitatie speciedepot

Beschrijf of geef aan:

- de wijze van aanvoer van de baggerspecie en de weerspecie in verband met de milieugevolgen daarvan¹⁹;
- acceptatiecriteria en de wijze waarop deze zijn bepaald. Leg hierbij ook de relatie naar het beleidsstreven dat in het jaar 2000 ten minste 20 % klasse 2, 3 of 4-specie nuttig wordt toegepast²⁰;
- frequentie van en wijze van storten bij verschillende rivierafvoeren (laag, normaal, hoog); de wenselijkheid van storten bij hoge rivierafvoeren;
- alternatieve wijzen van storten/inbrengen van de specie;
- de mate van gasvorming (en welk volume dat indirect inneemt) en de mogelijkheden tot toepassing van ontgassingssystemen;
- het effect van de (voor)bewerking op de doorlatendheid, consolidatie-snelheid en het tijdstip van afwerking;
- berekening van de consolidatie in de tijd bij enkele vulscenario's (snel of langzaam opvullen van het depot) voor de baggerspecie en de weerspecie. Inzicht in de consolidatiekarakteristiek is van groot belang voor de toekomstige gebruiksfunctie(s). De consolidatie is ook van belang voor de bepaling van het resterende depotvolume en voor de emissies (van het consolidatiewater) naar grond- en oppervlaktewater;
- de mogelijkheden om consolidatieversnellende maatregelen te treffen;
- maatregelen om de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater te beheersen; effectief beheer, controle en onderhoud van (isolerende) voorzieningen. Geef aan wat de kans is op het falen van de voorzieningen. Beschrijf hoe ernstig dat is en welke maatregelen dan kunnen worden getroffen. De risico-analyse moet een goed beeld geven van de beheersbaarheid van de berging;
- hoeveelheden en samenstelling van transport- en retourwater; recirculatiemogelijkheden; plaats van lozing van retourwater. Beschrijf de mogelijkheid van zuivering van retourwater met vermelding van de effectiviteit;
- beheer van de waterstand in het depot ten opzichte van het rivierpeil of eventueel rondom de stort aan te leggen kwelsloot;
- uitgangspunten voor het monitoringprogramma (respons tijden en grenswaarden die sturend zijn voor de inrichting van een grondwatermonitornetwerk).

5.3.5

Afwerking, beheer en nazorg

Beschrijf de wijze waarop het depot (al dan niet gefaseerd) zal worden afgewerkt en beheerd en hoe de monitoring (globaal aangeven type, aantal en frequentie van de metingen) plaats vindt. Daarbij dient te worden aangegeven op welke wijze de in de visie beschreven gewenste gebiedsfuncties en waarden worden gerealiseerd (zie ook § 5.3.1).

19 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie nr. 26, waarin wordt gewezen op lekverliezen bij het gebruik van onderlossers.

20 Nota *Beleidsstandpunt Verwijdering Baggerspecie*.

De Commissie acht het wenselijk dat het aantal per locatie uit te werken alternatieven beperkt blijft. Een goed onderbouwde inperking is daarvoor noodzakelijk. Een belangrijk sturingsmechanisme bij de inperking vormt de gewenste eindbestemming van de locatie (zie ook § 5.3.1).

5.4.1 **Meest milieuvriendelijk alternatief op inrichtingsniveau**

Op inrichtingsniveau dient, gegeven de locatie, het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) in het MER te worden beschreven. Aangegeven moet worden hoe nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden voorkomen, danwel - als dat niet mogelijk is - zoveel mogelijk worden beperkt. Daarnaast is het van belang om als onderdeel van het MMA uit te werken welke natuur- en landschapswinst is te bereiken.

Een onderscheid bij het ontwikkelen van een inrichtings-MMA kan worden gemaakt naar de uitvoeringsfase en de eindbestemming. Ten aanzien van de uitvoeringsfase dient het MMA primair gericht te zijn op het verminderen van emissies en het reduceren van hinder²¹). Ten aanzien van de eindbestemming dienen LNC-aspecten primair als sturend principe voor het MMA. Hierbij dient een afweging te worden gemaakt tussen het (maximaal) in stand houden van de bestaande en het bevorderen van nieuwe (dragers van) LNC-waarden. De in § 5.3.1 gevraagde informatie dient hierbij als referentiekader. Milieuhygiënische aspecten gelden vooral als randvoorwaarde (bijvoorbeeld de eis dat wordt voldaan aan IBC-criteria).

5.4.2 **Nulalternatief**

Het nul-alternatief voor de speciebergiging dient in het MER als een reëel alternatief te worden uitgewerkt. Het nulalternatief gaat uit van het gebruik van elders beschikbare of beschikbaar komende stortcapaciteit. Te denken valt daarbij aan locaties zoals Hollands Diep, Ketelmeer, Kaliwaal, Oosterhoutsche Waarden en de Molengreend.

Het nulalternatief beschrijft de milieusituatie ter plaatse die ontstaat indien het bergen van specie in een van de Zandmaas-locaties niet zou worden ondernomen met inachtneming van de redelijkerwijze te verwachten autonome ontwikkelingen (zie verder hoofdstuk 6).

21 Zie ook bijlage 4, inspraakreacties nrs. 27 en 53.

Milieugevolgen

Voor de verschillende inrichtingsalternatieven moeten met stoftransportberekeningen de emissies in de tijd worden bepaald. Deze emissies moeten worden getoetst aan de richtlijnen voor de inrichting van baggerstortplaatsen. De emissies zijn tijdsafhankelijk door de bijdrage van het consolidatiewater gedurende de consolidatieperiode. Vooral de emissies in de consolidatiefase verdienen aandacht.

Bepaald dient te worden:

- de invloed van het depot op de lokale watersystemen. Bijzondere aandacht wordt hierbij gevraagd voor de aard van de eventuele kwel en mogelijke veranderingen hierin als gevolg van de voorgenomen activiteit;
- kwaliteit van bij voorbewerking af te voeren water, al dan niet na zuivering;
- emissies naar oppervlaktewater als gevolg van het retourwater en uittredend poriënwater voor de verschillende stortmethoden, dit in vergelijking met de (ontwikkeling van) de waterkwaliteit van de Maas en de gevolgen daarvan;
- de mate van algenbloei ten gevolge van eutrofiëring (stikstof, fosfaat) en de gevolgen daarvan.

Verder verdient aandacht:

- een beknopte beschouwing van de in het speciedepot optredende processen en daarmee samenhangende poriënwaterconcentraties en gasproductie;
- transportsnelheid van verontreinigingen in het grondwater in relatie tot de aangebrachte voorzieningen, inclusief de mogelijkheid tot onderhoud van deze voorzieningen. Bijzondere aandacht hierbij moet worden geschonken aan de consolidatiefluxen gedurende de eerste 50 – 200 jaar;
- beïnvloeding door verspreiding van verontreinigingen vanuit het depot op de (landbouwkundige) gebruiksfuncties in de omgeving;
- voor zover relevant de invloed op (reserverings)gebieden voor waterwinning;

6.3 Landschap, natuur en cultuurhistorie

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

Met kaartmateriaal en beschrijvingen dient duidelijk te worden gemaakt welke waarden in het studiegebied aanwezig zijn. Beschrijf:

- reliëf/geomorfologie (hoogteverdelingen, kadehoogten; ook relictten van historische geulen, dichtgegooiden kolken en putten, rivierduinen) en de betekenis daarvan;
- visueel-ruimtelijke kenmerken van de locatie en haar omgeving;
- cultuurhistorische, inclusief archeologische waarden;
- bestemmingen en functies van de locatie en de omgeving, gevoelige objecten en gebieden (waaronder natuur- en recreatiegebieden, woningen, monumenten) onder vermelding waarvoor deze gebieden en objecten gevoelig zijn;
- de belangrijkste ecosystemen en vermeld de dominante abiotische (standplaats)factoren voor de natuurwaarden in het studiegebied. Vermeld de vegetatietypen, indicatorsoorten, bijzondere fauna en ecologische relaties met andere gebieden (langs en dwars op) het winterbed van de Maas. In het bijzonder moet aandacht worden geschonken aan:

BIJLAGEN

**bij het advies voor
aanvullende richtlijnen voor het
milieu-effectrapport
Zandmaas/Maasroute:
Baggerspeciedpots**

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 augustus 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Hoofddirectie van de Waterstaat

733-156

Aan
Commissie voor de milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen : 1	26 AUG. 1996
nummer :	1312-36
dossier :	733-156+ [9x] 152
kopie naar :	Vn-S-pres-bib

Contactpersoon
ir. A. van der Wekken

Datum
23 augustus 1996

Ons kenmerk
AW 223931

Onderwerp
Adviesaanvraag richtlijnen MER baggerspeciedepots Zandmaas/Maasroute

Doorkiesnummer
070 351 8363

Bijlage(n)
1 in 10-voud

Uw kenmerk

Geachte Commissie,

Bij uw brief van 19 december 1995, nr. U834-95/Vn/mh/733-105, hebt u mij uw advies voor de richtlijnen voor de Trajectnota/MER ten behoeve van de projecten Zandmaas en Maasroute aangeboden. De vastgestelde richtlijnen heb ik bij mijn brief van 17 juni 1996 doen toekomen.

In uw advies hebt u onder meer aandacht besteed aan de inrichting van bergingslocaties voor verontreinigde baggerspecie. In de richtlijnen is dat onderdeel niet aan de orde gesteld, maar is de initiatiefnemer gevraagd met een aanvullende startnotitie te komen zodra duidelijk zou zijn welke locaties hij in de verdere beschouwing denkt te gaan betrekken.

Bij brief van 22 augustus 1996 heeft de initiatiefnemer, de directie Limburg van de Rijkswaterstaat, mij deze aanvullende startnotitie toegezonden. De aanvullende startnotitie ontvangt u hierbij in tienvoud. De startnotitie wordt met ingang van 26 augustus 1996 ter inzage gelegd.

Ik verzoek u uw advies uit te brengen binnen de termijn van artikel 7.14 van de WM, zodat ik uw advies gaarne uiterlijk 28 oktober 1996 tegemoet zie. Gaarne verneem ik op korte termijn van u of u voornemens bent aanvullend te adviseren dan wel of u volstaat met het reeds uitgebrachte advies.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

namens deze

De Directeur-Generaal van de Rijkswaterstaat,

namens deze

De Hoofddirecteur Water

Postadres postbus 20906 2500 EX Den Haag
Bezoekadres Johan de Wittlaan 3

Telefoon 070-3518080
Telefax 070-3518335

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 163 van 26 augustus 1996

Bekendmaking

Trajectstudie en milieu-effectrapportage Zandmaas/Maasroute Tervisielegging aanvullende startnotitie baggerspeciedepots

De minister van Verkeer en Waterstaat maakt op grond van artikel 3 van de Tracéwet en artikel 7.12 van de Wet milieubeheer bekend dat in het kader van de lopende trajectstudie/milieu-effectrapportage Zandmaas/Maasroute er een aanvullende studie zal worden uitgevoerd in verband met haar voornemen tot het inrichten van baggerspeciedepots.

De aanvullende studie zal worden uitgevoerd door de directie Limburg van het Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat.

De officiële start van de studie wordt gevormd door de publicatie van een aanvullende startnotitie. Deze startnotitie ligt van 26 augustus tot en met 27 september 1996 ter inzage. Bovendien is in deze periode inspraak mogelijk.

Trajectstudie/milieu-effectrapportage

Op dit moment is een trajectnota/MER voor het project Zandmaas/Maasroute in voorbereiding: een project om de wateroverlast langs de Maas te verminderen door het verlagen van de hoogwaterstanden en tevens de rivier veiliger en beter bevaarbaar te maken. Integraal onderdeel van dat project is het aanleggen van één of meer baggerspeciedepots. Inmiddels, bij het uitdiepen van de rivier en andere maatregelen om de veiligheid in het gebied te vergroten en de Maas beter bevaarbaar te maken komt ook verontreinigde, niet verwerkbare baggerspecie/waterbodem vrij.

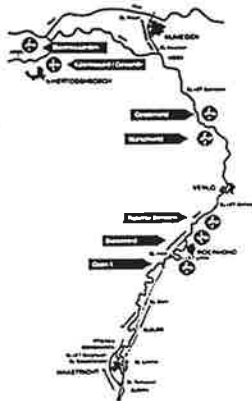
De richtlijnen voor de Trajectnota/MER zijn vastgesteld. Omdat er ten tijde van het opstellen van de startnotitie van het Zandmaas/Maasroute-project omvondende informatie beschikbaar was over geschikte locaties voor een depot en de inrichting daarvan, zijn er voor dit onderdeel nog geen volledige richtlijnen afgegeven. Op basis van de aanvullende startnotitie baggerspeciedepots zullen de richtlijnen op dit punt aangevuld worden.

De aanvullende richtlijnen vormen één geheel met de richtlijnen van de Trajectnota/MER van het Zandmaas/Maasroute-project. De aanvullende studie baggerspeciedepots wordt opgenomen in deze Trajectnota/MER. De Trajectnota/MER moet de ministers van Verkeer en Waterstaat en Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer de mogelijkheid geven een weloverwogen besluit te nemen.

Bovendien is de Trajectnota/MER de basis voor door andere instanties te nemen besluiten, waarvoor een milieu-effectrapportage vereist is. Het gaat daarbij in dit stadium om: "Oprijding van één of meer depots bestemd voor het op of in de bodem brengen van baggerspecie op grond om deze daar te laten". Hiervoor moet vergunning verleend worden in het kader van de Wet milieubeheer en/of de Wet verontreiniging oppervlaktewateren door de betrokken provincie en/of de minister van Verkeer en Waterstaat of het betrokken waterschap/zuiveringschap.

Coördinerend Bevoegd Gecag

De ministers van Verkeer en Waterstaat en VROM nemen het Tracébesluit, waarvan de inrichting van baggerspeciedepots onderdeel is. Andere besluiten worden genomen door de minister van Economische Zaken, de provinciebesturen van Limburg, Noord-Brabant en Gelderland, het zuiveringschap Limburg en betrokken gemeenten. Namens al deze bevoegde instanties treedt de minister van Verkeer en Waterstaat op als coördinerend bevoegd gezag.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Locatiekaart

Rijkswaterstaat heeft getoetst naar geschikte locaties voor het starten van verontreinigde baggerspecie. Er zijn zeven locaties geselecteerd die het meest in aanmerking komen.

Dit zijn:

- Lut van Linne/Olsen 1: een bestaande plas bij Linne (Limburg)
- Biesveld: een te graven put bij Swalmen (Limburg)
- Rijksele Borden: een bestaande plas bij Beest (Limburg)
- Marschveld: een te graven put bij Walsum (Limburg)
- Geestveld: een te graven put bij Bergen (Limburg)
- Koomwaard/Gewande: een bestaande plas bij Rosmalen (Noord-Brabant)
- Bovenwaard: een bestaande plas tussen Hedel en Maasdiel (Gelderland)

Voordat definitief een locatie kan worden gekozen, moet bekend zijn welke milieu-effecten van de berging op de korte en lange termijn te verwachten zijn. Deze milieu-effecten zullen per locatie worden onderzocht, waarna ze deel uitmaken van de Trajectstudie/MER Zandmaas/Maasroute.

Folder

Rijkswaterstaat heeft een folder uitgebracht waarin een korte samenvatting van de startnotitie en informatie over de procedures en inspraakmogelijkheden is weergegeven. Deze folder is verkrijgbaar bij Rijkswaterstaat Directie Limburg, Projectbureau Zandmaas/Maasroute, tel. 043 - 387 03 03. U kunt de folder ook verkrijgen bij de leningadressen van de aanvullende startnotitie.

Informatie-avonden

Tijdens vijf informatiemarkten zal Rijkswaterstaat de aanvullende startnotitie baggerspeciedepots en de andere inspraakprocedures toelichten.

De avonden duren van 20.00 uur tot 22.00 uur en worden gehouden op:

- maandag 9 september in De Troubadour, Markt 7 te Breda
- dinsdag 10 september in De Oolderhof, Groeneweg 2 te Col
- donderdag 12 september in Gemeenschapshuis De Zandhoek, St. Leonardsweg 1 te Walsum
- maandag 16 september in Café Onder de Linden, Grote Straat 96 te Weert
- dinsdag 17 september in Dorpskade Gebr's End, Molendijk 1 te Hedel

Aanvullende startnotitie ter inzage

De aanvullende startnotitie ligt vanaf 26 augustus tot en met 27 september 1996 tijdens kantooruren ter inzage bij:

- de provinciehuizen van de provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland
- de gemeentehuizen van Maastricht, Roermond, Swalmen, Beest, Bergen, Meerlo-Walsum, Kerckdriel, Hedel en 't-Hertogenbosch
- het Waterschap de Maas, Raadhuisstraat 30, Oss
- het Zuiveringschap Limburg, M. Therruilaan 99, Roermond
- het Zuiveringschap Rivierland, Prinses Beatrixlaan 25, Tiel

de volgende kantoren van Rijkswaterstaat:

- Directie Limburg, Projectbureau Zandmaas/Maasroute, Randwijcksingel 20, Maastricht
- Directie Noord-Brabant, Waterstraat 16, 't-Hertogenbosch
- Directie Oost-Nederland, Gldmeestersplein 1, Arnhem
- Dienstkring Nijmegen-Maas, Spoorstraat 4-6, Nijmegen
- Dienstkring Roermond-Maas, Slachthuisstraat 59, Roermond
- Hoofddirectie van de Waterstaat, Johan de Wittlaan 3, Den Haag

Inspraak

In de periode dat de aanvullende startnotitie ter inzage ligt kunt u uw schriftelijke inspraakacties indienen. De inspraakuitkomsten komen mee bij het opstellen van de richtlijnen op basis waarvan het onderdeel baggerspeciedepots van de Trajectnota/MER kan worden opgesteld.

U kunt reageren naar aanleiding van de inhoud van de startnotitie en dat wat u gehoord hebt tijdens de informatiemarkt.

Uw reactie stuurt u naar: Inspraakpunt Zandmaas/Maasroute
Kneuterijk 6
2514 EN DEN HAAG

Als de bovenstaande tijden of plaatsen u onvoldoende mogelijkheden bieden om de aanvullende startnotitie baggerspeciedepots in te zien, kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat Directie Limburg, projectbureau Zandmaas/Maasroute, Postbus 1593, 6201 BN Maastricht, tel. 043 - 387 03 07.

Voor informatie over de inspraakprocedure kunt u zich wenden tot het Inspraakpunt Zandmaas/Maasroute, Kneuterijk 6, 2514 EN Den Haag, telefoon 070 - 361 87 54; faxnummer 070 - 361 46 00.

De minister van Verkeer en Waterstaat
voor deze
de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat
v. G. Blom

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat directie Limburg

Besluiten en bevoegde instanties:

• Tracébesluit	de minister van VROM en de minister van V&W (coördinerend bevoegd gezag)
• vergunningverlening in het kader van de Rivierenwet en/of de Ontgrondingenwet	de minister van V&W en de provincie Limburg, Gelderland en/of Noord-Brabant
• vaststelling leidingtracé	de minister van Economische Zaken en betrokken provincie dan wel gemeenten
• vergunningverlening in het kader van de Wm en/of de Wvo	de provincies Limburg, Gelderland en/of Noord-Brabant en/of de minister van V&W en/of het betrokken waterschap en/of zuiveringschap

Categorie Besluit m.e.r.: 3.2 en 3.3, 8.2, 16.1 en 18.3

Activiteit: In de trajectstudie Zandmaas/Maasroute worden maatregelen uitgewerkt, die enerzijds leiden tot verlaging van de hoogwaterstanden op de Maas bij hoge afvoeren (conform het advies van de Commissie Watersnood Maas, de zogenaamde Commissie Boertien II) en anderzijds leiden tot een verbetering van de veiligheid, vlotheid en vaarwegcapaciteit voor de scheepvaart op de gehele Maasroute. De Zandmaas betreft de Maas tussen Linne en Hedel. De Maasroute betreft het traject Eijsden-Weurt/Hedel, met inbegrip van het Julianakanaal, het Lateraalkanaal en het Maas-Waalkanaal, maar exclusief de Grensmaas.

De maatregelen in het kader van de Zandmaas betreffen het uitdiepen van het zomerbed met enkele meters, in combinatie met maatregelen in het winterbed (zoals de aanleg van nevengeulen of afgraving van delen van het winterbed).

Mogelijke maatregelen in het kader van de Maasroute zijn het verruimen van enkele Maasbochten, het aanpassen van negen sluis-complexen, het verbreden en verdiepen van het Julianakanaal en het verhogen van het zomerpeil.

In de aanvullende startnotitie *Baggerspeciedepots* zijn zeven mogelijke bergingslocaties beschreven in Limburg, Gelderland en Noord-Brabant. De zeven locaties zijn geselecteerd op basis van een in een achtergronddocument beschreven voorselectie. Aangegeven wordt dat nog grote onzekerheden bestaan in de uiteindelijk benodigde bergingscapaciteit. Deze capaciteit is mede afhankelijk van het overkoepelende Zandmaas/Maasroute-alternatief, dat uiteindelijk zal worden gekozen. In de startnotitie wordt de benodigde capaciteit geschat op 1 à 2 miljoen m³.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 16 oktober 1995

richtlijnenadvies uitgebracht op: 19 december 1995

richtlijnen vastgesteld: mei 1996

kennisgeving aanvullende startnotitie: 26 augustus 1996

advies voor aanvullende richtlijnen uitgebracht op: 5 november 1996

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	960828	dr. W.F.A. Heemskerk	Echt	960923
2.	960827	Gemeente Lith	Lith	960923
3.	960905	Waterschap Roer en Overmaas	Sittard	960923
3a.	961001	idem	idem	961007
4.	960917	Gemeente Swalmen	Swalmen	960923
5.	960917	Samenwerkingsverband Visstandbe- heer en Sportvisserij Maas (SVSM)	Merum-Herten	960923
5a.	960925	idem	idem	960930
6.	960917	Hengelsportvereniging 'De rietvoorn'	Merum-Herten	960923
7.	960920	Jan de Jonge	Heel	960930
8.	960923	ir. G. van de Brink	Baarlo	960930
9.	960921	LLTB BoerenBond afdeling Swalmen- /Roermond, C.A.V. Boerenbond Mid- denmaas b.a.	Swalmen	960930
10.	960923	Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), Landbouwhuis	Roermond	960930
11.	960923	A. Luijks - Van Loenhout namens Bestuursraad Empel en Meerwijk	Empel	960930
12.	960924	P.H. Linssen	Heel-Osen	960930
13.	960924	J.G.P.A. Wenting	Reuver	960930
14.	960920	bewoners van Osen: fam. H. Schmitz, fam. A. Zwets, fam. A. van Heijster, fam. F. Tullemans, fam. W. Sniekers, fam. W. Deenen, fam. R. van Dijk, fam. J. Puts, fam. A. van Dijk, fam. P. Linssen en fam. J. de Jonge	Osen	960930
15.	960921	Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen	Swalmen	960930
16.	960923	Hengelsportvereniging (HSV) Sint Joris Beesel	Beesel	960930
17.	960924	IVN afdeling Maas en Niers	Gennep	960930

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
40.	960927	Gemeente Maasdriel	Maasdriel	961007
41.	960926	Waterschap De Maaskant	Oss	961007
42.	960927	Milieuwerkgroep Meerlo-Wanssum	Wanssum	961007
43.	960928	Partij van de Arbeid, afdeling Beesel-Reuver	Reuver	961007
44.	960917	J.W. Falize	Swolgen	961007
45.	960926	Jachthaven 't Leuken Tonnaer Watersportbedrijf B.V.	Well	961007
46.	960926	Koninklijke Wegenbouw Stevin (KWS) B.V.	Son/Eindhoven	961007
47.	960926	Stichting Rechtsbijstand namens dhr. T. Tax te Blitterswijck	Roermond	961007
48.	960926	A&A Accountants en Adviseurs namens de vennoten Ruhl-Slots te Wanssum	Venray	961007
49.	960926	A&A Accountants en Adviseurs namens de vennoten Camps-Jacobs te Well aan 't Leuken	Venray	961007
50.	960926	A&A Accountants en Adviseurs namens de vennoten P.J. Haumann en G.J.P. Haumann te Well	Venray	961007
51.	960924	Gemeente Roermond	Roermond	961007
52.	960922	IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie 'De Steilrand'	Reuver	961007
53.	960926	Gemeente Meerlo-Wanssum	Meerlo	961007
54.	960927	A&A Accountants en Adviseurs namens de vennoten V.J.H. Frederix, G.G.J. Frederix en J.C.G. Frederix-Bovee te Wanssum	Venray	961007
55.	960924	Combinatie KWS/Bloem	Hoensbroek	961015
56.	961002	Recreatiepark Leukermeer	Well	961015